

02.01.2024

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**02 Ocak 2024
Salı**

02.01.2024

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

02 Ocak 2024 Salı

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİK

— Mersin Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

TEBLİĞLER

— Yurt Dışında Bulunan veya Yabancı Bayrak Çeken Teknelerin Türk Bayrağına Geçişine İlişkin Tebliğ (Tebliğ No: 2017/3)'in Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Tebliğ

— Mal ve Hizmet Tedarikinde Geç Ödemelerde Uygulanacak Temerrüt Faiz Oranı ve Alacağın Tahsili Masrafları İçin Talep Edilebilecek Asgari Giderim Tutarı Hakkında Tebliğ

Tarımın 2023 karnesi

Tarım sektörü, 2023 yılında üretim artışların ve düşüşlerin yaşandığı bir yıl olarak kayıtlara geçti. En çok üretilen 20 tarım ürününden 15'i çiftçiyi kısmen memnun ederken, 5'i ise kaybettirdi. Buğday gibi tahıl ürünlerinde bahar yağışlarının etkisiyle rekolte artışları yaşanırken, ayçiçeğinde ise kuraklığın etkisiyle rekolte yüzde 70 düştü.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Türkiye tarım sektörü, 2023 yılında tüm olumsuzluklara rağmen zorlu bir yılı daha geride bıraktı. En çok ekimi yapılan 20 üründen 15'i çiftçileri kısmen de olsa memnun ederken, 5 üründe ise düşük fiyat ve rekolte nedeniyle kaybetmesine neden oldu. Geçen yılının şubat ayından sonra bahar yağışlarının iyi geçmesiyle tahıl grubunda rekolte artışları yaşandı.

Buğday ve arpa üretimi son yılların en yüksek rakamına ulaştı. Ancak 2023 yılında mısır, pamuk, ayçiçeği, narenciye ve mercimek ekimi yapan çiftçiler için çok zor bir yıl geçti. Özellikle daha geç hasat yapılan ayçiçek gibi ürünlerde ise aşırı kuraklık ve sıcaklardan dolayı rekolte yüzde 70 oranında kayıplara yıl açtı. Mısır, arpa ve narenciye üretiminde yüksek rekolteye rağmen, fiyatın düşük olması, üreticinin zarar etmesine neden oldu.

Yine tarım girdileri olan mazot, gübre, ilaç ve işçi maliyetlerindeki artış çiftçileri ciddi anlamda olumsuz etkilemeye devam ediyor. Diğer yandan tarım sektörü, ilk çeyrekte yüzde -3,8 daralırken, ikinci çeyrekte yüzde 1,2 ve üçüncü çeyrekte yüzde 0,3 büyüme kaydetti.

Büyüme rakamları açısından bakıldığında iyi bir yıl geçirmeyen sektör, deprem etkisiyle ilk çeyrekte ciddi bir gerileme yaşadı. Daha sonraki çeyreklerde toparlanmaya başlayan sektör, tam olarak güçlü bir büyüme sergileyemedi. Tarımda girdi maliyetlerindeki yükselişin sürmesi, beraberinde gıda enflasyonun artmasını tetikliyor.

BUĞDAY Buğday üretimi 2023'te 22 milyon tonluk rekorla son yıllarda üretimi artan ürünlerin başında geldi. Bir önceki yıla göre üretimi yüzde 11,4 artış gösterdi. Devletin TMO aracılığıyla buğday üretimini desteklenmesi ve alım politikası doğrultusunda yılı rekor alımla kapattı. TMO, uluslararası piyasadan bağımsız, buğday alım fiyatını önceki yıla oranla yüzde 24 üzerinde açıkladı. Çiftçiler, fiyattan çok memnun olmamasına rağmen, rekordedeki artış ile fiyatı dengelemiş oldu.

ARPA Buğdaydan sonra en çok ekilen arpa üretimi ise geçen yıl yüzde 8,2 artış ile 9,2 milyon ton gerçekleşti. Yine buğdayda olduğu gibi arpa üretimindeki yükseliş ve fiyatının yüzde 21 artması çiftçi için kötü sayılmayacak bir yıl geride kaldı.

PİRİNÇ Çeltik üreticisi son 2 yıldır devletin açıkladığı alım fiyatları ve piyasadaki yükselişten dolayı oldukça iyi bir sezon geçirdi. Bu yıl 950 bin ton rekor beklenen çeltikte, alım fiyatında ise ortalama yüzde 50 artış yapıldı. Son dönemde serbest piyasada özellikle baldo çeşidinin kilogramı 30 liraya yükselmesi üreticisini oldukça memnun etti.

ŞEKER PANCARI Son yıllarda üretim alanı artan ürünler içinde yer alan şeker pancarı, 2023 yılında yüzde 22,1 rekor artışıyla yaklaşık 23.5 milyon tona ulaşması bekleniyor. Alım fiyatının ise önceki yıla göre ton başına yüzde 27,9 artış ile bin 855 lira verildi. Pancar, üreticisini memnun eden ürünlerin başında bulunuyor. 2024 yılında da üretimde artış bekleniyor.

ÇAY Çay üretiminde 2023 yılında sürgünlerde yaşanan rekor kayıpla sezonun 1 milyon 250 bin ton ile kapatılması bekleniyor. Çay üretiminde yaşanan rekor düşüklüğünün artan gübre fiyatlarından kaynaklandığı belirtiliyor. Rekordeki düşüşe rağmen, yaş çay alım fiyatı yüzde 64 artışla destek primi dahil kilogramda 11.3 TL verildi ve üreticisini memnun etti.

ZEYTİN 2022 yılında zeytin üretiminde rekor yaşanırken, 2023 yılında ise üretimi yüzde 48,9 düşüş ile 1.5 milyon tona geriledi. Küresel ısınmanın etkisiyle İspanya ve İtalya'daki rekordede rekor düşüşler dünyada zeytinyağı fiyatının 12 dolara kadar çıkmasına neden oldu. Buna paralel iç pazarda da artan fiyatlar rekor düşüşüne rağmen, üreticisi için iyi bir yıl oldu.

NOHUT TÜİK verilerine göre, nohut üretimi geçen yıl 580 bin ton olarak gerçekleşti. Kuraklığın etkisiyle kalibre olarak küçük kalan nohut, iri tane olarak bilinen 9 mm üründe düşüş yaşandı. Nohut da üreticisine memnun eden ürünlerin başında geliyor.

FASULYE Bakliyat ürünleri içinde önemli olan fasulye rekoltesi geçen yıl 240 bin ton olarak gerçekleşti. Son yıllarda üretim miktarı düşen fasulyede üreticisine kazandıran ürünler arasında bulunuyor.

FINDIK TÜİK'e göre fındık üretiminde gerilemeye rağmen, 2023 yılında 650 bin ton rekolte elde edildi. Alım fiyatı da önceki yıla göre ortalama yüzde 55 artış yapıldı. TMO'nun 84 ile 82,5 lira arasında değişen fiyatı, daha sonra serbest piyasada 100 lirayı aştı. Düşük rekolteye rağmen, fındık geçen yıl üreticisine kazandıran ürün oldu.

İNCİR İncir üretimi geçen yıla oranla yüzde 1.7 artış ile 356 bin ton olarak gerçekleşti. Fiyat konusunda da problem yaşamayan çiftçiler, ihracat ve iç pazarda iyi bir yıl geçirdiler.

ÜZÜM Geçen yıl üzüm üretiminde ciddi bir düşüş yaşandı. Üretim yüzde 18,4'lük düşüşle 3.4 milyon ton olarak gerçekleşti. Kuru üzümde alım fiyatı bir nebze iyi olması, üretici için iyi sayılabilecek bir yıldır.

KAYISI 2023 yılında kayısı üretiminde don olayının etkili olmasına rağmen 750 bin ton rekolte gerçekleşti. Üretimin büyük bir kısmının depremin etkili olduğu Malatya'da yapılıyor. Düşük rekolteye rağmen fiyatının memnun etmesi üretici açısından iyi bir yıl oldu.

MUZ Akdeniz Bölgesi'nde yetişen muz üretimi geçen yıl 930 bin ton olarak gerçekleşti. Girdi maliyetlerindeki artış ve fiyatların maliyetine yakın olması üreticisini yeterince memnun etmedi.

ANTEP FISTIĞI Geçen yıl hasat döneminde alım fiyatların yaklaşık yüzde 100 artış göstermesi üretici için iyi bir hasat geçti. Antep fıstığı üretimi 176 bin ton rekolte olarak gerçekleşti.

ELMA Türkiye'nin her bölgesinde yetişen elma rekoltesi ise 4.6 milyon ton oldu. Üretimde küçük bir düşüşe rağmen, ihracattan gelen talep ve iç piyasada da fiyatın iyi seviyede olması üreticisini memnun eden ürünler arasında yer aldı.

Çiftçiye kaybettiren 5 ürün

MISIR 2023 yılında mısır üretimi 8,5 milyon ton ile yeni rekor seviyesine ulaştı. Üretimde Konya, Şanlıurfa ve Adana ilk sıralarda bulunuyor. Maliyetlerdeki yükselişe rağmen, fiyatında geçen yıla oranla yüzde 5'lik artış yapılması üreticisini memnun etmedi. Tahıl grubunda çiftçiyi en çok olumsuz etkileyen ürünlerin başında geldi.

PAMUK Önceki yıl alım fiyatı bakımından kötü bir yıl geçiren pamuk üreticisi, bu yılda fiyatın maliyetinin altında kalmasıyla iki yıl üst üste üreticisine kaybettiren ürün olarak yer aldı. 2023'te önceki yıla göre pamuk üretimi yüzde 23,6 düştü ve kütlü pamuk

üretimi 2.1 milyon tona geriledi. Pamuk üretiminde son yıllarda üretiminin yüzde 40'ını Şanlıurfa'da yapılırken, ardından Aydın ve Diyarbakır geliyor.

AYÇİÇEĞİ Geçen yıl en çok ayçiçek üreticisi olumsuz etkilendi. Özellikle kuru ekim yapan Trakya üreticileri yüzde 70 oranında rekolte kaybı yaşadı. Diğer bölgelerde genellikle sulu ekim yapılmasından dolayı, rekolteyi çok olumsuz etkilemedi. Fakat, buna rağmen geçen yıl üretim yüzde 13,8 düşüşle yaklaşık 2.2 milyon tona geriledi. Diğer yandan, uluslararası piyasada fiyatların belli bir seviyede kalması ve iç pazarda artan maliyetlere rağmen alım fiyatının düşük olması nedeniyle üreticisine zor bir yıl geçirdi.

MERCİMEK Geçen yıl mercimek rekoltesi yüzde 6 artış ile 424 bin ton olarak gerçekleşti. Mercimek fiyatı hasat döneminde önceki yıllara aynı olması ve hasat döneminde çiftçilerin borçlarını kapatmak için biran önce satılması üreticisini memnun etmedi. Hasat döneminden bu yana aradan geçen zamana rağmen kilogram fiyatı yaklaşık 19 lira civarında bulunuyor.

NARENCİYE Bu yıl narenciyede yaklaşık 8 milyon tonluk rekor üretim, ürünlerin dalda kalmasına ve üreticilerin bahçe sökümüne neden oldu. Özellikle limon ve mandalinada erkeci ürünlerin üçte biri dalda kaldı. Fiyatların maliyet altında olması ve ihracat için talep edilen desteklerin verilmemesi üreticinin zarar etmesine neden oldu.

TARSİM, prim tarife fiyatlarını indirdi

Tarım Sigortaları Havuzu (TARSİM) 2024 yılı için prim tarife fiyatlarında indirim gitti. Yeni tarife kapsamında bitkisel ürün sigortasında, dolu riski tarife fiyatında 79 üründe yüzde 15, 26 üründe yüzde 10 ve 14 üründe yüzde 5 prim indirimi yapıldı.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından hazırlanan "Tarım Sigortaları Havuzu Tarafından 2024 Yılında Kapsama Alınacak Riskler, Ürünler ve Bölgeler ile Prim Desteği Oranlarına İlişkin Karar" Resmi Gazete'de yayımlandı.

Bakanlıktan alınan bilgiye göre, üretici ve yetiştiricilerin emeği ve alın terini güvence altına alarak ülkede sürdürülebilir tarıma katkıda sunulması için faaliyetlerine devam eden TARSİM tarafından 2024 yılında prim tarife fiyatlarında çeşitli indirimler yapılırken, sigorta teminatlarının kapsamında da genişletmeye gidildi.

Bu çerçevede, bitkisel ürün sigortasında, dolu riski tarife fiyatında 79 üründe yüzde 15, 26 üründe yüzde 10 ve 14 üründe yüzde 5; don riski tarife fiyatında 8 üründe yüzde 10 ve 5 üründe yüzde 5; fırtına riski için 225 üründe yüzde 6; sel riski için 212 üründe yüzde 5 prim indirimi yapıldı.

Bitkisel ürün ve köy bazlı kuraklık verim sigortasında uygulanan çift poliçe indiriminin yüzde 10 olarak uygulanmasına ise devam edilecek.

Ağaç sigortasında, aynı parselde hem ağaç hem de bitkisel ürün sigortası poliçesi olan parsellerde yüzde 5 olarak uygulanan "Ağaç Çift Poliçe İndirimi"nin oranı yüzde 10'a çıkartıldı.

Bitkisel ürün sigortası dolu paketi kapsamında herhangi bir risk nedeniyle 4 yıl boyunca hasar dosyası açılmamış olan sigortalılar için yüzde 40 prim indirimi uygulaması getirildi.

Bitkisel ürün sigortası don paketi kapsamında ise 3 yıl boyunca hasar dosyası açılmamış olan sigortalılara yüzde 30 prim indirimi uygulanacak.

Sera sigortasında teminat kapsamındaki bir risk nedeniyle topraksız tarım yapılan seralarda, teknik donanım unsurunda hasar meydana gelmesi sonucunda, ürünün doğrudan etkilenmesiyle oluşan miktar kayıpları teminata dahil edildi.

Söz konusu sigortada kar ağırlığı teminatında seralardaki oluk altı direk profilleri, konstrüksiyondaki kırıklıklar, eğiklikler, hasarlı ya da tamir görmüş profiller, yay çemberlerin makasları ile oluk/kenar direkleri ve havalandırma sistemlerindeki hasarlar teminat kapsamına alındı.

Sera sigortasında yumuşak plastik örtülerde meydana gelen yırtık veya delinmeler sonucunda 5 bin lira tutarında "örtü onarım masrafı" desteği uygulaması getirildi.

Bu sigorta türünde önceki yıllarda 5. risk kategorisine giren seralar sigorta kapsamı dışında iken, 2024'te 5. risk kategorisinde yer alan seralarda yetiştirilen ürünler teminata dahil edildi.

Hayat sigortalarında toplu poliçe indirimi

Büyükbaş hayvan hayat sigortalarında tarife fiyatında besi ve süt sığırlarında yüzde 4 prim indirimi yapıldı.

Poliçe düzenlenmesi esnasında sigortalanabilir büyükbaş hayvan sayısı 1 ila 30 baş aralığında olan işletmelere yönelik poliçe primi üzerinden yüzde 15 prim indirimi uygulanacak.

Büyükbaş ve küçükbaş hayvan hayat sigortaları için yetiştirici birlikleri kanalıyla toplu şekilde poliçe düzenlenmesi halinde, hayvan sayılarına göre değişmekle beraber, yüzde 10 ila yüzde 50 oranında prim indirimine gidildi.

Küçükbaş hayvan hayat sigortalarında geniş kapsamlı tarife fiyatlarında yüzde 5 prim indirimi yapılırken, poliçe düzenlenmesi esnasında sigortalanabilir küçükbaş hayvan sayısı 1 ila 100 baş aralığında olan işletmelere yönelik poliçe primi üzerinden yüzde 15 prim indirimi uygulanacak.

Küçükbaş hayvan hayat sigortalarında daha önce ek teminat olarak poliçeye dahil edilen şap hastalığı, geniş kapsamlı tarifeye standart olarak dahil edildi.

Kümes hayvanları hayat sigortasında müşteri memnuniyeti göz önüne alınarak daha efektif bir tarife yapısı kurgulanarak, dar ve geniş kapsamlı tarifeler birleştirildi. Arıcılık sigortası tarife fiyatlarında ise yüzde 10 prim indirimine gidildi.

Tüm sigorta branşlarında, sözleşmeli üretim yapan üretici ve yetiştiricilere yüzde 5, kadın çiftçilere yüzde 10, 40 yaş altı çiftçilere yüzde 5, engelli çiftçilere 5, şehit ve gazi yakınlarına yüzde 5 prim indirimi uygulanmasına devam edilecek.

Cumhurbaşkanı Kararı çerçevesinde 2024 yılına ait tüm bu düzenlemeler tarım sigortaları branşlarına ait genel şartlar ile tarife ve talimatlar kapsamında uygulanacak. Karar, 1 Ocak 2024'te yürürlüğe girecek.

Gelir Koruma Sigortası tüm ülkede uygulanabilecek

Öte yandan, "Tarım Sigortaları Havuzu Tarafından 2023 Yılında Kapsama Alınacak Riskler, Ürünler ve Bölgeler ile Prim Desteği Oranlarına İlişkin Kararda Değişiklik Yapılmasına Dair Cumhurbaşkanı Kararı" ile stratejik bir ürün olan buğdayda 2022 yılında, Konya'da pilot olarak uygulanan "gelir koruma sigortası" Türkiye geneline yaygınlaştırıldı.

Buğday için gelir koruma sigortası yaptıranlara yüzde 60 devlet prim desteği Bakanlık tarafından karşılanacak. Çiftçiler, söz konusu sigortayı, 1 Kasım 2023 tarihinden itibaren Bakanlık kayıt sistemlerine kayıtlı olmaları şartıyla yaptırabilecek.

Ekmeklik ve makarnalık buğday ürünlerinde verim değişimi ve Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü alım baremlerine göre Konya Ticaret Borsasında hasat sonrası oluşan ürün fiyatının beklenen fiyattan farklı olması nedenlerine bağlı oluşacak gelir kaybı riski, ilgili genel şartlar ile tarife ve talimatlar kapsamında teminat altına alındı.

Gelir, hasattan sonra sigorta edilen gelirin altına düşmesi durumunda aradaki fark, TARSİM tarafından, tazminat olarak üreticiye ödenecek.

Gelir koruma sigortasıyla üreticiler hem verim düşüşü (her türlü afete karşı) hem de fiyat azalış riskine karşı en gelişmiş tarım sigortasına kavuştu. Ayrıca verim düşüşleri ve fiyat dalgalanmalarından doğabilecek gelir kaybı riski teminat altına alınırken, üreticilerin gelir kaybına uğramadan, istikrarlı gelirle üretimde kalmaları sağlandı.

Buğdayda gelir kaybı riski tarım sigortası kapsamına alındı

Buğdayda TMO fiyatı ile borsa fiyatı arasındaki gelir kaybı riski, tarım sigortası kapsamına alındı.

ANKARA (EKONOMİ)-Buğdayda, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) fiyatı ile borsa fiyatı arasındaki gelir kaybı riski, tarım sigortası kapsamına alındı.

Resmi Gazete'de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı ile ekmeklik ve makarnalık buğdayda verimsizlik kaynaklı kayıplar yanı sıra TMO alım baremine göre Konya Ticaret Borsasında oluşan fiyat farkından oluşacak gelir kaybı riski, Tarım Sigortaları Havuzu tarafından teminat altına alınması hükmüne bağlandı. Sigorta sisteminden kayıtlı çiftçiler yararlanabilecek.

Cumhurbaşkanı Kararı ile ayrıca gelir koruma sigortasında primin yüzde 60'ı oranında verilecek desteğin, Tarım ve Orman Bakanlığı bütçesinden Tarım Sigortaları Havuzuna aktararak karşılanacak.

Bakan Yumaklı duyurdu: 81 ilde IPARD-III ilanına çıkılacak

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, AB Katkılı Kırsal Kalkınma Destekleri (IPARD-II) Programı kapsamında 2023'te toplam 3 milyar lira hibe desteği sağlandığını belirterek, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak, yeni istihdam alanları oluşturmak için 81 ilde IPARD-III ilanına çıkacaklarını bildirdi.

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, konuya ilişkin sosyal medya hesabından paylaşımında bulundu.

IPARD-II kapsamında 2023'te toplam 3 milyar lira hibe desteği sağlandığını belirten Yumaklı, şunları kaydetti:

"Kırsalda sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak, yeni istihdam alanları oluşturmak için 2024 yılında 81 ilimizde IPARD-III ilanına çıkacağız. Yeni yatırımlarla üretimdeki gücümüze güç katacağız."

Paylaşımında yer alan bilgilere göre, 2023'te, yenilenebilir enerji için 1 milyar 55 milyon lira, arıcılık, zanaatkarlık ve su ürünleri sektörü için 706 milyon lira, bitkisel üretim için 650,7 milyon lira, kırsal turizm için 245,4 milyon lira, tarım ve gıda ürünlerinin işlenmesi ve pazarlanması için 127,7 milyon lira, hayvansal üretim için 121,7 milyon lira, yerel kalkınma stratejilerinin teşviki için 84,5 milyon lira ve tarım alanlarında erozyon kontrolü için 9 milyon lira hibe desteği sağlandı.

Ticaret Bakanı Ömer Bolat'tan ticarete dair yeni yıl mesajı

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, 2024'te dış ticaret dengesindeki farkın kalıcı olarak daha da kapanacağını belirterek, mal ve hizmetler alanında faaliyet yürüten ihracatçıların yanında olacaklarını bildirdi.

Ticaret Bakanı Ömer Bolat, yeni yıl dolayısıyla sosyal medya hesabından mesaj yayımladı. Bakan Bolat, vatandaşın refahını ve Türkiye'nin ihracatını artırmak, iç ticarete zaman zaman oluşan haksız ticari uygulamaları engellemek, fiyatlarda dengeleri sağlamak ve yasa dışı ticaretle mücadele etmek amacıyla gerçekleştirdikleri yoğun çalışmalarını 2024'te de kararlılıkla sürdüreceğini belirtti.

Yeni yılda ihracat artışının, kararlı ivmesine devam edeceğine dikkati çeken Bolat, şunları kaydetti:

* 2024'te dış ticaret dengemizdeki fark, kalıcı olarak daha da kapanacak. Mal ve hizmetler ihracatçılarımızın bütün gücümüzle yanlarında olacağız.

* Başta komşu ülkeler, Uzak Ülkeler Stratejimiz ve İslam Ülkeleri ile İhracatı Geliştirme Stratejimiz kapsamındaki faaliyetlerimiz artırılabilecek. Geleneksel ticaret ortağımız olan Avrupa pazarındaki payımız, Türk dünyası devletleri ve Afrika ülkeleriyle olan dış ticaret ve yatırım ilişkilerimiz daha da geliştirilecek. İç ticarete meydana gelen haksız fiyatlama ve fiyatlamaların önüne geçilecek.

02.01.2024

* Etkili ve hızlı bir gümrük rejimi için, gümrük sistemlerimizin modernizasyonu ve dijitalleŖme alıŖmalarımız devam edecek. Kaçakçılık ve yasa dıŖı ticaretin her türü ile haklı mücadelemiz hız kesmeden devam edecektir.

Bolat, **"2024 yılının ülkemize ve aziz halkımıza hayırlar, sağlık, esenlik ve bereket getirmesini yüce Allah'tan niyaz ederim"** ifadesini kullandı.

Enflasyon düzeltmesi yürürlüğe girdi

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nca 2023 ve takip eden hesap dönemlerine yönelik yapılacak enflasyon düzeltmesinin detayları belirlendi. Hazine ve Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığı'nın Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği, Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

Tebliğle 2023 ve takip eden hesap dönemlerine yönelik olarak enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak mali tabloların düzeltme işlemlerinin usul ve esasları belirlendi. En son yapılan enflasyon düzeltmesi, kanunda öngörülen şartların sağlandığı 2003 ve 2004 yıllarında uygulanmış ve 2021 takvim yılı 4. geçici vergi dönem sonuna kadar şartların gerçekleşmemesi nedeniyle enflasyon düzeltmesi yapılmamıştı. 31 Aralık 2021 tarihli mali tablolardan itibaren uygulamaya başlayacak sistem, Bakanlığa gelen talepler çerçevesinde 2023 sonuna ertelenmişti. Erteleme için yayımlanan düzenleme çerçevesinde bu yılsonunda mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulacak. Söz konusu uygulamaya, bilanço esasına tabi gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerince 2023 hesap dönemi sonuna ait bilançoları, özel hesap dönemine tabi olan mükelleflerin 2024'te biten hesap dönemi sonuna ait bilançolarını ve bilançonun aktif ve pasifinde yer alan parasal olmayan kıymetleri kapsayacak. Parasal kıymetlerde ise uygulamaya tabi olmayacak. 2023 hesap dönemi sonu itibarıyla yapılacak enflasyon düzeltmesi sonucu oluşan kar veya zarar dönem kazancının tespitinde dikkate alınmayacak. 2024 yılı ve takip eden yıllarda geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere, gerekli şartların varlığına bağlı olarak enflasyon düzeltmesi yapılacak, yapılan düzeltmeden kaynaklı kar veya zararlar dönem kazancının tespitinde göz önünde bulundurulacak.

02.01.2024

Banka ve finans kurumları ise geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde enflasyon düzeltmesi yapacak ancak enflasyon düzeltmesi sonucu oluşacak kar veya zararlarını dönem kazancının tespitinde değerlendirmeyecek. Mükelleflerce, 1 Ocak 2005 ile 31 Aralık 2023 tarihlerinde maddi duran varlıklar, menkul kıymetler ve stoklar gibi kıymetlerin enflasyon düzeltmesine tabi tutularak yapılacak enflasyon değerlenmesi sonucu oluşan önemli tutarlardaki farklar geçmiş yıl karlarına aktarılacak ve bu karlar vergilendirilmeyecek.

Bu değerler, 1 Ocak 2024 hesap döneminin başlangıç değeri olarak dikkate alınacak ve bilançoların gerçek durumuna getirilmiş olacak. 2024 ve 2025 hesap dönemlerinde yapılan ve nispeten daha kısa süreli değerlendirme farkları ise kazancın tespitinde dikkate alınacak.

Tarımda düşük faizli kredi limitleri ve kriterleri değişti

Ali Ekber YILDIRIM

02 Ocak 2024 Salı

Hazine destekli düşük faizli tarım kredileri kararnamesi 1 Ocak 2024 itibariyle yürürlüğe girdi. Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından 2024, 2025 ve 2026 yılında tarımda kullanılacak hazine destekli düşük faizli yatırım ve işletme kredi limitlerinde ve kriterlerinde çok önemli değişiklikler yapıldı.

Resmi Gazete'nin 30 Aralık 2023 tarihli sayısında yayımlanan Cumhurbaşkanlığı'nın "T.C. Ziraat Bankası AŞ. ve Tarım Kredi Kooperatifleri'nce Tarımsal Üretime Dair Hazine Faiz Destekli Yatırım ve İşletme Kredisi Kullanılmasına İlişkin Karar"ı ile hem kredi limitleri artırıldı hem de kredi kullananlar için kriterlerde değişiklikler yapıldı. Karar, 1 Ocak 2024 itibariyle yürürlüğe girecek ve 31 Aralık 2026 tarihine kadar uygulanacak.

Kredi limitleri her yılın sonunda revize edilecek Cumhurbaşkanlığı kararı, 2024- 2025 ve 2026 yıllarını kapsıyor. Her yılın sonunda kredi üst limitleri revize edilecek. Kararda buna ilişkin řu bilgiye yer verildi: "Bu kararın yürürlükte olduğu dönem boyunca kredi üst limitleri her yılın sonunda, takip eden yılın ocak ayının birinci gününden itibaren geçerli olmak üzere Türkiye İstatistik Kurumu tarafından periyodik olarak yayımlanan Tarımsal Girdi Fiyat Endeksine göre revize edilir. İlgili yıl içinde en son yayımlanmış olan endeks ve bir önceki yıl içinde en son yayımlanmış olan endeks arasındaki yüzdesel değişim esas alınarak kredi üst limitleri aynı yüzdesel değişim oranında revize edilir. Elde edilen değeri aşmamak kaydıyla her bir konu başlığı için kredi üst limiti son altı hanesi sıfır olacak şekilde belirlenir."

Tarım Bakanlığı Karar'da etkili oldu

Düşük faizli tarımsal yatırım ve işletme kredilerinin kullanılmasında daha önceki kararnamelerde olmayan yeni kriterler getirildi. Bu kriterlerin önemli bir bölümünü Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından gündeme getirilen planlı üretim, sözleşmeli üretim, organize tarım bölgesi ve birinci derecede tarımsal amaçlı örgüt oluşturdu.

Daha önceki kararnamede yer alan, bazı destekleme konuları yeni kararnamede yer almadı. Kendi yemini üretme, mera kullanımı, kadın ve genç çiftçi/girişimci, yenilenebilir/ atık enerji kullanımı gibi kriterler yeni kararnamede de dikkate alınacak.

Doğal afetler nedeniyle kredilerin ertelenmesi/taksitlendirilmesi
Cumhurbaşkanlığı Kararı'nda uygulama döneminde yaşanacak doğal afetler nedeniyle kredilerin ertelenmesi veya taksitlendirilmesi de öngörülüyor. Kararda: "Kararlar kapsamında kullanılan krediler, krediye konu ürünlerin/varlıkların 1/1/2024-31/12/2026 tarihleri arasında meydana gelebilecek doğal afetlerden etkilendiğinin tespit edilmesi halinde, aşağıdaki usul ve esaslar kapsamında kalmak kaydıyla, Ziraat Bankası ve Tarım Kredi kooperatifleri'nin kendi usul, esas ve mevzuatı çerçevesinde, vade tarihinden/hesap devresinden/ taksit tarihinden itibaren ertelenebilir ya da taksitlendirilebilir. Bu Karar ile taksitlendirilen tutarlar erteleme kapsamında yer almaz." deniliyor.

Üretim konularına göre kredi üst limitleri ve faiz oranları

1- Sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği kredi limiti 60 milyon lira

Cumhurbaşkanlığı'nın 30 Aralık 2023 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Kararı ile daha önce kredi üst limiti 40 milyon lira olan sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliği yatırım ve işletme kredisi üst limiti 60 milyon liraya çıkarıldı. Yatırım ve işletme kredisinde yüzde 50 faiz indirimi uygulanacak. Yatırım ve işletme kredisinde 8 kriter yerine getirildiğinde faiz indirimi yüzde 100'e ulaşabiliyor. Bu kriterler arasında planlı üretim yapanlara ilave yüzde 20, kadın ve genç çiftçilere ilave yüzde 15, organize tarım bölgesi yatırımlarına ilave yüzde 15, birinci derecede tarımsal amaçlı örgütlere ilave yüzde 10, yenilenebilir/ atık enerji kullananlara yüzde 5 faiz indirimi uygulanacak. Sözleşmeli üretim yapanlara işletme kredisinde yüzde 15, atıl işletme alımında yatırım kredilerinde yüzde 10, kendi yemini üreten, mera kullanımı olanlara yatırım kredisinde yüzde 10 ilave faiz indirimi uygulanacak. Uygulanacak en yüksek indirim oranı yüzde 100 olacak.

2- Damızlık düve yetiştiriciliği kredi kapsamından çıkarıldı

Önceki kararnamede kredi üst limiti 20 milyon lira olarak uygulanan damızlık düve yetiştiriciliğinin yeni kararnamede yer almaması dikkat çekiyor.

3- Büyükbaş hayvan besiciliği kredi limiti yüzde 100 arttı

Kredi üst limiti yüzde 100 artırılan büyükbaş hayvan besiciliği üretiminde kredi üst limiti 20 milyon liradan 40 milyon liraya yükseltildi. Sütçü ve kombine sığır yetiştiriciliğinde olduğu gibi büyükbaş hayvan besiciliğinde de yatırım ve işletme kredisinde yüzde 50 faiz indirimi uygulanacak. Belirlenen 9 kritere göre faiz indirim oranı yüzde 100'e ulaşabilecek.

4- Küçükbaş 50 milyon liraya kadar kredi

Kredi üst limiti 25 milyon liradan 50 milyon liraya çıkarılan küçükbaş hayvancılıkta yatırım ve işletme kredisinde faiz indirimi yüzde 75 olarak uygulanacak. Belirlenen kriterler yerine getirildiğinde faiz indirimi yüzde 100'e çıkabilecek.

5- Hastalıktan ari hayvan yetiştiriciliğine 80 milyon liraya kadar kredi

Mevcut uygulamadaki kararnamede yer almayan hastalıktan ari hayvan yetiştiriciliği yeni kararnamede ayrı bir başlık olarak yer aldı. Üst limiti 80 milyon lira olarak belirlenen hastalıktan ari hayvan yetiştiriciliğinde hem yatırım hem de işletme kredisinde faiz indirimi yüzde 70 olarak uygulanacak. Belirlenen; sözleşmeli üretim, Avrupa Birliği onaylı süt çiftliği, yurt içinde doğan veya genomik testten geçmiş hayvan alımı/kullanımı, kadın ve genç çiftçi, yenilenebilir enerji, organize tarım bölgesi yatırımları, birinci derecede tarımsal amaçlı örgüt kriterlerini yerine getirildiğinde faiz indirim oranı yüzde 100'e ulaşabilecek.

6-Arıcılık kredisi 5 milyon liradan 10 milyon liraya çıktı

İşletme ve yatırım amaçlı kredilerde arıcılık için daha önce 5 milyon lira olan kredi üst limiti yüzde 100 artışla 10 milyon liraya çıkarıldı. Arıcılık kredilerinde uygulanacak faiz indirimi yüzde 50 olarak belirlendi. Fakat, 4 kriter yerine getirildiğinde yatırım kredilerinde en çok yüzde 85, işletme kredilerinde yüzde 100 faiz indirimi uygulanabilecek.

7- Kanatlı ve kanatlı damızlık kredisi birleştirildi

Uygulamadaki kararnamede "kanatlı sektörü" ve "kanatlı sektörü damızlık yetiştiriciliği" olarak iki ayrı kalemde uygulanan düşük faizli kredi uygulaması, yeni kararnamede "kanatlı sektörü" olarak tek başlık altında yer aldı. Üst limiti 20 milyon lira olarak belirlenen kanatlı sektörü için yatırım kredilerinde yüzde 25, işletme kredilerinde yüzde 50 faiz indirimi uygulanacak. Belirlenen kriterler yerine getirildiğinde yatırım ve işletme kredilerinde faiz indirim oranı yüzde 100'e ulaşabilecek.

8- Su ürünleri kredi limitinde büyük artış

Kredi üst limiti en çok artırılan sektörlerden birisi su ürünleri oldu. Su ürünleri sektörü için verilecek düşük faizli kredinin üst limiti 15 milyon liradan 40 milyon liraya yükseltildi. Kredi için uygulanacak faiz indirim oranı yüzde 50 olarak uygulanacak. Belirlenen kriterler yerine getirildiğinde faiz indirim oranı yüzde 100'e çıkabilecek.

9- Temel hayvansal üretimde farklı faiz uygulaması

"Geleneksel(yaygın) hayvancılık" kredilerinin adı yeni kararnamede "temel hayvansal üretim" olarak değiştirildi. Üst limiti 5 milyon liradan 10 milyon liraya çıkarıldı. Bu kredilerde 200 bin liraya kadar yüzde 100 faiz indirimi uygulanıyordu. Yeni

kararnamede 300 bin liraya kadar olan kredilerde yüzde 100 faiz indirimi uygulanacak, 300 bin liranın üzerindeki kredilerde ise yüzde 50 faiz indirimi olacak. Belirlenen kriterler yerine getirildikçe faiz indirim oranı yüzde 100'e ulaşacak.

10- Kapalı ortamda bitkisel üretime 100 milyon lira kredi

Önceki kararnamede "kontrollü örtü altı üretim" olarak geçen üretim konusu yeni kararnamede "kapalı ortamda bitkisel üretim" olarak değiştirildi. Kredi üst limiti 50 milyon liradan 100 milyon liraya çıkarıldı. Yatırım ve işletme kredilerinde yüzde 50 olan faiz indirim oranı 9 farklı kriter yerine getirildikçe faiz indirimi yüzde 100'e kadar ulaşabilecek.

11- Yem bitkisi üretiminde yüzde 75 faiz indirimi

Yem bitkisi üretiminde kredi üst limiti 10 milyon liradan 20 milyon liraya çıkarıldı. Faiz indirim oranı ise hem yatırım hem de işletme kredilerinde yüzde 75 olarak belirlendi. Belirlenen 5 kritere göre faiz indirimi yüzde 100'e çıkabilecek.

12- Tohum, fide ve fidanda 80 milyon lira krediye sıfır faiz

Yurt içi sertifikalı tohum, fide ve fidan üretiminde 35 milyon lira olan kredi üst limiti yüzde 100'ün üzerinde artırılarak 80 milyon liraya çıkarıldı. Kredinin tamamı yüzde 100 faiz indirimli olarak verilecek, yani sıfır faiz uygulanacak.

13- Süs bitkileri ve tıbbi aromatik bitkilerde kredi limiti yüzde 100 arttı

Kredi limiti 15 milyon lira olan süs bitkisi, tıbbi ve aromatik bitkiler üretimindeki kredi üst limiti yüzde yüz artışla 30 milyon liraya çıkarıldı. Faiz indirim oranı yüzde 50 olan bu kredilerde kriterler yerine getirildikçe faiz indirimi yatırım kredilerinde yüzde 80'e, işletme kredilerinde yüzde 100'e ulaşacak.

14- Stratejik bitkisel üretim kredi kapsamından çıkarıldı

Önceki kararnamede kredi üst limiti 20 milyon lira olarak uygulanan stratejik bitkisel üretim kredileri yeni kararnamede yer almadı.

15- Meyve yetiştiriciliği ve bağcılık kredileri

Kredi üst limiti yüzde 100 artışla 20 milyon liradan 40 milyon liraya çıkarılan meyve yetiştiriciliği ve bağcılıkta faiz indirim oranı yüzde 75 olarak belirlendi. Kriterler yerine getirilerek yüzde 100'e kadar faiz indirimi alınabilecek.

16- Temel bitkisel üretimde yüzde 100'e kadar faiz indirimi

Kredi üst limiti 5 milyon liradan 10 milyon liraya çıkarılan temel bitkisel üretimde (eski adıyla geleneksel, yaygın bitkisel üretim) 300 bin liraya kadar olan kısmı için hem yatırım hem de işletme kredisinde yüzde 100 faiz indirimi uygulanacak. 300 bin liranın üzerindeki kredilerde ise faiz indirim oranı yüzde 50 olarak belirlendi. Kriterler yerine getirildikçe faiz indirimi yüzde 100'e kadar çıkabilecek.

17- Tarım makinelerinde farklı uygulama

Ziraat Bankası ve Tarım Kredi Kooperatifleri tarafından 2024-2026 yılları arasında uygulanacak düşük faizli kredi uygulamasında tarım makinelerinde 10 milyon lira üst limitli kredi sadece yatırım için verilecek. Bu kalemde işletme kredisi yok. Yüzde 50 faiz indirimli kredi, yurt içinde üretilen makine alımına ilave yüzde 20, birinci derecede tarımsal amaçlı örgütler için yüzde 10 ilave faiz indirimi uygulanacak. Kredide uygulanabilecek en yüksek faiz indirim oranı yüzde 85 olacak.

18- Traktörde kredi limiti 2 milyon lira

Traktör yatırım kredilerinde üst limit 1 milyon liradan 2 milyon liraya çıkarıldı. Faiz indirimi ise yüzde 25 olacak. Yurt içinde üretilen traktör alımında ilave yüzde 25 faiz indirimi uygulanacak. Birinci derecede tarımsal amaçlı örgütlere ilave yüzde 10 faiz indirimi olacak. Traktör kredisinde faiz indirimi en fazla yüzde 60 olacak.

Diğer kredilerde limit ve faiz oranları

- * Basınçlı sulama sistemi yatırımlarında 15 milyon lira üst limitli yatırım kredisinde yüzde 75 oranında faiz indirimi uygulanacak, yurt içinde üretilen makine alımında yüzde 25 ilave faiz indirimi olacak.
- * Tarım makineleri parkı için 20 milyon lira üst limitli yüzde 75 faiz indirimli yatırım kredisi verilecek.
- * Arazi alımı(birleştirme) için 10 milyon lira üst limitli kredi yüzde 25 faiz indirimi ile uygulanacak.
- * Lisanslı depoculuk yatırımlarına yüzde 50 faiz indirimli 150 milyon liraya kadar yatırım kredisi kullanılacak.
- * Elektronik Ürün Senedi(ELÜS) Kredisinde kapsamında yüzde 100 faiz indirimli 15 milyon liraya kadar kredi verilecek.
- * Soğuk hava deposu yatırımlarında 40 milyon lira üst limitli yatırım kredisi yüzde 50 faiz indirimli verilecek.
- * Tarımsal ürünlerin işlenmesi için işletme ve yatırım kredisi üst limiti 30 milyon lira olarak belirlendi. Faiz indirim oranı yüzde 50 olacak. Organize tarım bölgesindeki yatırımlara yüzde 15 ilave faiz indirimi yapılacaktır.
- * Sözleşmeli üretim yaptıran gerçek ve tüzel kişiler için 200 milyon liraya kadar yüzde 50 faiz indirimli işletme kredisi verilecek. Organize tarım bölgesindeki işletmelere ilave yüzde 20 faiz indirimi uygulanabilecek.
- * Tarımsal elektrik bedeli için 5 milyon lira üst limitli işletme kredisi yüzde 100 faiz

indirimli kullanılacak.

* Tarımsal yenilenebilir enerji yatırımları için 15 milyon lira üst limitli yatırım kredisi yüzde 75 faiz indirimli uygulanacak, kriterler yerine getirildiğinde faiz indirimi yüzde 100 olabilecek.

* Biyo-tarım yatırımlarında yatırım ve işletme kredilerinde yüzde 50 faiz indirimli 15 milyon liraya kadar kredi verilecek.

* Tarımsal Ar-Ge(Araştırma geliştirme) için 10 milyon lira üst limitli kredi yüzde 50 faiz indirimli kullanılacak.

* Kredi kullanımında sigorta zorunluluğu var

Kararname kapsamında kredi kullanımında sigorta yapılması zorunlu olacak. Söz konusu kararnamede sigorta ile ilgili şu değerlendirmeye yer veriliyor: “Karar kapsamında kredi kullanmak suretiyle yapılan yatırımlardan sigortaya konu olabilecek varlıklar (ahır, kümes, hayvan ve benzeri), krediye konu tarımsal ürünler ve doğrudan kredi konusu olmamakla birlikte, bu faaliyetin yapılabilmesi için gerekli girdilerin alınması amacıyla kredi kullanılan tarımsal varlıkların (örneğin, yalnızca yem giderlerinin finansmanı amacıyla kredi kullanılan hayvancılık faaliyetlerinde krediye konu olmasa da yem alımına konu hayvanlar ve benzeri) kredi tutarı üzerinden sigorta ettirilmesi zorunludur.

Kredi konusu varlığın 14/6/2005 tarihli ve 5363 sayılı Tarım Sigortaları Kanunu (TARSİM) kapsamında olması halinde Devlet Destekli Tarım Sigortası aranır. Sigorta mevzuatından kaynaklanan nedenlerle (dönem uyumsuzluğu ve benzeri) kredi kullandıranı sırasında sigorta yaptırılması mümkün olmayan tarımsal ürünlerin sigortası, kredi kullandıran tarihinden itibaren azami 6 ay içerisinde tamamlanır. Hayvansal üretim faaliyetleri ile ilgili sigortalar, Ziraat Bankası ve Tarım kredi Kooperatifleri'nin kendi usul ve esasları çerçevesinde geniş ya da dar kapsamlı olarak yapılabilir.”

“Enflasyon düşecek” demek aslında bir itiraf...

Alaattin AKTAŞ

02 Ocak 2024 Salı

Her yıla bir atılımla başlanıyor; her yıl belli eşikler aşıyor; ekonomide, teknolojide büyük başarılarla imza atılıyor, demokratikleşmede sürekli mesafe alınıyor.

Bütün bunlar iyi güzel de, gerçekleşse bile bu vaatler örtülü bir itiraf anlamına gelmiyor mu?

“Biz bu konularda yıllardır yerimizde sayıyoruz, aslında kimi alanlarda geri bile gittik, şimdi onları telafi edeceğiz.”

Bir düşünsenize... Enflasyonu düşürmek ne demek? Enflasyonu düşürmek için bir kere enflasyonun yüksek olması gerek.

Peki enflasyonu düşürülmesi gereken düzeylere kim çıkardı? 2023 seçimlerinde iktidar değişti ve AKP yeni hükümet oldu da bizim mi haberimiz yok?

Enflasyon on bir yıl tek haneliydi

Yıllık enflasyon 2004-2016 döneminin on bir yılında yüzde 10'un altında gerçekleşti. Yalnızca 2008'de yüzde 10.06 ve 2011'de yüzde 10.45 ile yüzde 10 sınırı az da olsa aşıldı.

Sonra tek haneli düzeyleri mumla aradığımız yıllar başladı. Hele hele 2021'deki büyük ekonomik deneyle birlikte yıllık bazda 2022'de bir ara yüzde 85'leri de gördük, şimdilerde ise yüzde 65'te kalacağız diye mutlu oluyoruz.

Ama ufukta yine yüzde 70-75 dolayında bir yıllık oran görünüyor. Merkez Bankası'nın tahmini bu yönde; mayısta bu düzeylere çıkılacak, sonra düşüş başlayacak.

Enflasyonu yıllarca tek hanelerde götüren de bu iktidar, sonra rekorlar kırdıran da, şimdi **“Enflasyonu düşürecek”** diye vaatte bulunan da...

Yıkılması gereken bir algı daha var

Toplumun büyük bir kesiminden iyi birer finansal okuryazar olmasını tabii ki kimse beklemiyor. Ama bu kesimlerden en azından yıllık enflasyon oranındaki gerilemenin fiyatların gerilemesi olmadığını anlamalarını beklemek hakkımız.

Bu farkı anlayabilmek için biraz mantık yeterli.

Bunun için öyle uzun uzadıya hesap yapmaya gerek yok. Cepten çıkan paraya bakılsa ve zamlara sebep olanlara beslenen sempati bir kenara bırakılsa, yani biraz gerçekçi olunsa yeter.

Siyasetçi kendi açısından haklı olarak enflasyonun düşmesinin sanki fiyatlar geriliyormuş gibi algılanmasını ister, bu yönde propaganda yapar.

İşte bunun doğru olmadığını anlamak için iyi bir finansal okuryazar olmak hiç mi hiç gerekmez, biraz mantık yürütmek yeterli olur.

65'ten 36'ya inilse bile...

2023'ün aralık ayındaki fiyat artışını ve dolayısıyla 2023'ün tümündeki artışın ne olduğunu yarın öğreneceğiz. Aralıkta muhtemelen yüzde 3, yıllık bazda da yüzde 65 dolayında bir oran gelecek. Daha önce de değindim; yıllık oran 65 yerine 64 de olur, 66 da; çok da önemli değil.

2024 için tahmin edilen yıl sonu oranı yüzde 36. Gerçi bu tahminin tutması zor ve yüzde 40'ın üstünde bir gerçekleşme daha gerçekçi ama varsayalım yüzde 36'da kalındı.

TÜİK'in hesapladığı tüketici fiyat endeksi geçen yılın aralık ayında muhtemelen 1862 olacak. Bu değeri herhangi bir harcamanız olarak kabul edebilirsiniz; arabanızın aylık benzin gideri, sigara paranız, evin doğalgaz harcaması, ne sayarsanız artık...

Aylık endeks öngörülere göre mayısta 2276 olacak ve yıllık enflasyon yüzde 75'e dayanacak.

Sonrasında artış hızı düşecek, ama endeks, yani harcamanız artmayı sürdürecektir. 2024 sonu geldiğinde ve artış yüzde 36'ya indiğinde, inerse bile, endeks 2532 olacak.

Dikkat edin; 2023'ün aralık ayındaki aylık gideriniz 1862 düzeyindeydi, enflasyon yüzde 65'ti; 2024'ün aralık ayına geldik aylık gider 2532'ye çıktı ama yıllık enflasyon yüzde 36'ya geriledi.

Cebinizden daha çok para çıkıyor; benzine daha çok ödüyorsunuz, sigaraya daha çok para harcıyorsunuz, doğalgaz gideriniz daha fazla ama artış oranı yüzde 65'ten yüzde 36'ya inmiş!

Bir ucuzlamadan söz etmek mümkün mü? Yalnızca artış hızı yavaşladı, o kadar!

Ocaktaki artış yüzde 5'i, 6'yı bulabilir

Geçen yılın ocak ayındaki tüketici fiyat artışı yüzde 6.65 olmuştu. Oysa söz konusu ayda fiyat artışlarının temel etkeni olan kalemlerde kayda değer bir yükselme yoktu.

Geçen yıl ocakta dolar artışı yalnızca yüzde 0.6 düzeyindeydi.

Ocak 2023'te benzin yüzde 8, motorin yüzde 3, otogaz ise yüzde 0.5 zam görmüştü.

Bu yıl için döviz ve akaryakıtın ne kadar artacağını tabii ki şimdiden bilemeyiz. Ama akaryakıtta bugün yarın bir ÖTV zammı gelecek.

Peki geçen yıl döviz ve akaryakıtta yüklü artışlar olmadığı halde TÜFE ne oldu da yüzde 6.65 arttı?

Yılbaşında yapılan otomatiğe bağlanan zamlar yüzünden.

O zamlar bu yılbaşında da yapıldı, yapılmaya da devam ediliyor.

Yeniden değerlendirme oranındaki yüzde 58'lik artışla birlikte yeni zamlar geldi, vergiler arttı. TÜFE'de vergi gibi bir kalem tabii ki yok ama vergi artışlarının mal ve hizmet fiyatlarına yansıtılmayacağı söylenebilir mi?

Ücret artışları ve etiketler

Asgari ücretten sonra sırada memur ve emeklilere ve özel sektör çalışanlarına yapılacak zamlar var.

Bu zamları dört gözle bekleyen bir kesimin varlığı da bir gerçek. Çalışanlar zam alsada, artacak talepten dolayı mal ve hizmetlerimin fiyatını yukarı çeksem diye bekleyen bir kesimin varlığı...

İşte ocak aylarında bu yüzden bir zam furyası yaşanıyor ve bu yıl da yaşanacak.

Dolayısıyla bu ayın tüketici fiyat artışının yüzde 5'ten az gelmeyeceğini, hatta ay içindeki gelişmelere göre geçen yılki düzeyi bulabileceğini söylemek yanlış olmaz.

29 yıllık vergi avantajına sessiz veda!

Abdullah TOLU

02 Ocak 2024 Salı

Çok şaşırdınız değil mi? Ama gerçek durum tam olarak böyle!

Son dönem yapılan vergisel değişikliklere bakıldığında, Maliye, Danıştay'da kaybettiği ikincil mevzuat (Tebliğ, Sirküler, Genel Yazı, İç Genelge vb.) düzenlemelerinin tamamını, ilgili Vergi Kanununa taşımak suretiyle yasallık kazandırmaya başladı. Maliye yargıda kaybettiği bazı konularda neden bu kadar ısrar ediyor anlaşılır gibi değil. Sanırım aynı anlayış bundan sonra da devam edecek!

Bunlardan birisi de, ihracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetleri ile ilgili binde 5 götürü gider uygulaması.

Götürü gider uygulaması tam olarak ne?

Götürü gider uygulaması, mükelleflerin yurt dışındaki işleri ile ilgili olarak yapmış oldukları giderlerden belgesi temin edilemeyenlerin, anılan faaliyetlerden sağlanan hasılatın belli bir oranını aşmamak şartıyla ticari kazançtan indirilmesini öngören bir müessese.

İhracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler, bu faaliyetlerden döviz olarak elde ettikleri hasılatın binde beşini aşmamak şartıyla yurt dışındaki bu işlerle ilgili giderlerine karşılık olmak üzere belgeli giderlerine ilaveten götürü olarak hesapladıkları giderleri de ticari kazançlarından ayrıca indirebiliyorlardı (**GVK Mad. 40/1, 194 Seri No.lu GVK Genel Tebliği**).

Ne zaman vergi sistemimize girdi?

Binde 5 götürü gider uygulaması, 4008 sayılı Kanunla GVK'nın 40. Maddesinin 1. Bendine parantez içi hüküm olarak 1 Ocak 1995 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere eklenmişti. Yani, 29 yıldan bu yana uygulanıyordu.

Götürü gider uygulamasından kimler yararlanabiliyordu?

Götürü gider uygulamasından; **ihracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve teknik, hizmetler ile taşımacılık faaliyetinde bulunan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri (dar mükellefler dahil)** yararlanabiliyordu.

Götürü gider hasılatın en fazla binde 5'i kadar olabiliyordu!

Belgelendirilemeyen giderlere karşılık olmak üzere götürü gider yazılabilecek olan tutar, ihracat ve yurt dışında yapılan inşaat, onarma, montaj, teknik hizmetler ile taşımacılık faaliyetlerinden döviz olarak elde edilen hasılatın binde beşini aşamıyordu. Götürü giderin hesabında, hasılat kapsamında değerlendirilecek dövizlerin Türkiye'ye getirilme şartı da bulunmuyordu.

Götürü giderle ilgili açılan davalar Maliye aleyhine sonuçlanıyordu!

Götürü gider olarak hesaplanan tutarın nasıl muhasebeleştirileceği ve gider yazılacağı konusunda açılan davaların tamamı Maliye aleyhine sonuçlandı. Bu konuda Danıştay tarafından verilen kararlar yerleşik hale gelmişti.

Bu konuyu daha önce gündeme getirmiştik!

Bu konuyu Gazetemizde 22 Ekim 2022 tarihinde yayınlanan "**Danıştay götürü gidere de son noktayı koydu!**" başlıklı köşe yazımızda gündeme getirmiş; **Maliye'nin önünde iki yol bulunduğunu, birincisinin**, Maliye'nin mevcut görüşünü ve uygulamasını Danıştay'ın yerleşik hale gelen kararları doğrultusunda değiştirmesi, **ikincisinin ise**, mevcut görüşünü GVK'nın 40/1. Maddesinde değişiklik yaptırmak suretiyle Kanun metnine taşıması olduğunu, ancak yapılacak en doğru uygulamanın, Maliye'nin mevcut görüş ve uygulamasını Danıştay kararları doğrultusunda değiştirerek, kapsama giren mükellefleri herhangi bir şarta bağlamaksızın götürü gider uygulamasından yararlandırması gerektiğini belirtmiştik.

Maliye, tam tersini yaptı, 29 yıllık düzenlemeyi kaldırdı!

Maliye maalesef Danıştay kararlarına uymak yerine, götürü gider düzenlemesinin yürürlükten kaldırılmasını tercih etti.

28 Aralık 2023 tarihli ve 32413 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 7491 sayılı Kanunun 9. Maddesi ile, 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren elde edilen kazançlara uygulanmak üzere yürürlükten kaldırıldı. Yapılan değişiklik 28 Aralık 2023 tarihinden itibaren yürürlüğe girdi.

Söz konusu düzenlemenin yürürlükten kaldırılma gerekçesi ise şu şekilde:

“Uygulamada, söz konusu düzenleme uyarınca gerçekte fiilen yapılan bir gider olmamasına rağmen, götürü olarak hesaplanan bu giderlerin kazancın tespitinde indirim konusu yapıldığı görülmekte, bu uygulama vergi matrahını aşındırmakta ve ihtilaflara neden olmaktadır. Ayrıca OECD nezdinde de bu şekilde belgeye dayanmayan götürü gider uygulamaları eleştiri konusu yapılmaktadır. Gelineen noktada harcamaların belgelendirilmesinde sorun olmadığı da dikkate alınarak, götürü gider uygulaması yürürlükten kaldırılmaktadır.”

29 yıllık düzenleme sessiz sedasız yürürlükten kalktı!

Evet, ihracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükelleflere sağlanan yüzde 5 götürü gider yazma avantajı sessiz sedasız yürürlükten kaldırıldı. İşin enteresan ve şaşırtıcı tarafı ise, söz konusu vergi avantajından yararlanan sektörlerden hiç ses çıkmadı!

Peki, şimdi ne olacak?

Söz konusu düzenleme 1 Ocak 2024 tarihinden itibaren elde edilen gelir ve kazançlara uygulanmak üzere 28 Aralık 2023 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırıldığından, ihracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler 2024 ve sonrasında artık binde 5 götürü gider uygulamasından yararlanamayacaklar.

Yani, ihracat, yurt dışında inşaat, onarma, montaj ve taşımacılık faaliyetlerinde bulunan mükellefler binde 5 götürü gider uygulamasından **son kez** 2023 yılı/hesap dönemi gelir ve kazançları için faydalanabilecekler.

Bakalım 2024’de vergi avantajı sağlayan hangi istisna, muafiyet ve indirimlere veda edeceğiz?

Hep beraber bekleyip göreceğiz!..

Türkiye'nin 2023'ün ilk on bir ayında toplam 232,8 milyar dolar olan ihracatının 116,2 milyar dolarla yüzde 49,9'unu tek başına İstanbul gerçekleştirdi.

İl bazında ihracat tutarında İstanbul'un en yakın takipçisi İzmir ile arasındaki fark 100 milyar doların üstünde.

Şubat depremlerinin en fazla etkilediği illerden Hatay ve Kahramanmaraş ihracatta kan kaybetti.

Ihracatın yarısı deprem tehdidindeki İstanbul'dan

Naki BAKIR
02 Ocak 2024 Salı

Küresel ticaretin önemli merkezlerinden ve Türkiye'nin ihracatta lokomotifi konumunda, ancak yüzde 7'nin üzerindeki şiddette deprem tehdidi altında bulunan İstanbul, 2023'te de ülke ihracatının yarısını gerçekleştirdi.

Son günlerde deprem uyarıları giderek artarken, diğer 80 ildeki üretim, dağıtım, lojistik ve finans başta ekonomik süreçleri de sağlayan İstanbul'un sadece ihracattaki konumu bile, beklenen büyük depremi, tüm ülke için yaşamsal tehdit haline getiriyor. Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) dış ticaret verilerine göre 2023'ün ilk on bir ayında Türkiye'nin toplam ihracatı 232 milyar 810,4 milyon dolara ulaştı. Toplam ülke ihracatı, önceki yılın aynı dönemine göre sadece yüzde 0,7 artış gösterdi.

Bu dönemdeki ihracatın 116 milyar 198,2 milyon dolarını tek başına İstanbul gerçekleştirdi. İstanbul'un ihracatı önceki yıl aynı döneme göre yüzde 2,6 ile genel oranın üzerinde bir artış gösterdi. İstanbul'un toplam ihracatta Ocak-Kasım 2022'de yüzde 49 olan payı, 2023'ün aynı döneminde biraz daha artarak yüzde 49,9'a yükseldi. Buna göre nüfusun yaklaşık beşte birinin yaşadığı İstanbul, on bir ayda diğer 80 ilin toplamı kadar ihracat yaptı.

İkinci İzmir'le fark 100,6 milyar dolar

On bir aylık gelişmelere göre ihracat tutarında İstanbul'u 15 milyar 629,6 milyon dolarla İzmir izledi. Buna göre ihracat tutarında İstanbul'un en yakın takipçisi İzmir ile arasında 100 milyar doların üzerinde bir fark oluştu. Toplamda yüzde 6,7 pay alan İzmir'in ihracatı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0,9'luk bir artış gösterdi.

11 milyar 735,5 milyar dolarlık ihracatla üçüncü sırada yer alan Kocaeli'nin on bir aylık ihracatı yüzde 13,1 düşüş gösterdi. İlin toplam ihracattaki payı da on bir aylık dönemlere göre yüzde 5,8'den yüzde 5'e geriledi. İhracatını önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 0,7 artışla 11 milyar 717,5 milyon dolara çıkaran Bursa,

toplamda yüzde 5 payla dördüncü sırada yer aldı. Ankara, ihracatını yüzde 8,4 artırarak 11 milyar 676,6 milyon dolara ve toplamdaki payını yüzde 4,7'den yüzde 5'e çıkararak en çok ihracat yapan beşinci il oldu.

Gaziantep'in azaldı, Mersin'in arttı

Altıncı sırada yer alan depremzede Gaziantep'in ihracatı on bir ayda yüzde 7,1 düşüşle 9 milyar 501,5 milyon dolar oldu. On bir ayda 6 milyar 962,1 milyon dolarla yedinci sırada yer alan Mersin'in ihracatında ise yüzde 28,9'luk artış dikkati çekti. Bu ili 5 milyar 515 milyon dolarla izleyen Sakarya'nın ihracatında da yüzde 16,3'le yüksek oranda artış kaydedildi. 3 milyar 813 milyon dolarla dokuzuncu olan Denizli'nin ihracatında yüzde 6,4 ve 3 milyar 316,9 milyon dolarla onuncu olan Kayseri'nin ihracatında da yüzde 7,1 düşüş meydana geldi.

İhracatın yüzde 84'ünü on il yapıyor

En fazla ihracat yapan ilk 10 ilin on bir ayda gerçekleştirdiği dış satım tutarı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 1,8 artarak 196 milyar 66,1 milyon dolara ulaştı. İlk on ilin toplam ihracattaki payı da yüzde 83,3'ten yüzde 84,2'ye yükseldi. Başka deyişle diğer 71 ilin toplamdaki payı yüzde 16,7'den yüzde 15,8'e geriledi. Söz konusu illerin toplam ihracatı önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 4,8 azalarak 36 milyar 744,3 milyon dolara geriledi.

En çok ihracat yapan 10 il (Ocak-kasım; Milyon \$)					
	2022	Pay(%)	2023	Pay(%)	Değ. (%)
İstanbul	15.488,7	49,0	116.198,2	49,9	2,6
İzmir	15.488,7	6,7	15.629,6	6,7	0,9
Kocaeli	13.510,2	5,8	11.735,5	5,0	-13,1
Bursa	11.631,2	5,0	11.717,5	5,0	0,7
Ankara	10.776,7	4,7	11.676,6	5,0	8,4
Gaziantep	10.226,9	4,4	9.501,5	4,1	-7,1
Mersin	5.401,1	2,3	6.962,1	3,0	28,9
Sakarya	4.743,1	2,1	5.515,0	2,4	16,3
Denizli	4.071,8	1,8	3.813,0	1,6	-6,4
Kayseri	3.571,8	1,5	3.316,9	1,4	-7,1
10 il	192.680,4	83,3	196.066,1	84,2	1,8
71 il	38.590,6	16,7	36.744,3	15,8	-4,8
Türkiye	231.271,0	100,0	232.810,4	100,0	0,7

1 milyar doları 20 il aştı

On bir aylık ihracat tutarına göre "ilk on il" dışında kalan on ilin ihracatı ise 1,1-3,1 milyar dolar arasında gerçekleşti. Böylece 1 milyar doların üzerinde ihracat yapabilen

toplam il sayısı 20 oldu. Bu grupta 3 milyar 64,5 milyon dolarla Konya, 3 milyar 46,8 milyon dolarla Manisa, 2 milyar 901,2 milyon dolarla Tekirdağ, 2 milyar 714,6 milyon dolarla Adana, 2 milyar 663,7 milyon dolarla Antalya, 2 milyar 568,2 milyon dolarla Hatay, 1 milyar 644,2 milyon dolarla Çorum, 1 milyar 325,5 milyon dolarla Eskişehir, 1 milyar 168,1 milyon dolarla Samsun ve 1 milyar 60,1 milyon dolarla Aydın yer aldı. Diğer 61 ilin on bir aylık ihracatı ise 1 milyar doların altında kalırken, bu dönemde en az ihracat yapan iller ise sadece 55 bin dolarla Bayburt, 153 bin dolarla Tunceli, 1,4 milyon dolarla Kars, 3,6 milyon dolarla Ardahan ve 5,5 milyon dolarla Bingöl oldu.

48 ilin ihracatında düşüş var

Ocak-Kasım 2023 döneminde 81 ilden 48'inin ihracatının önceki yılın aynı dönemine göre gerilediği belirlendi. En sert düşüşler, yüzde 64,5'le toplamda küçük paylara sahip illerden Yozgat, yüzde 55'le Osmaniye ve yüzde 54,1'le Bingöl'ün ihracatında yaşandı. Bu illeri yüzde 48,5 düşüşle Siirt, yüzde 44 düşüşle Zonguldak, yüzde 42,1 düşüşle Kastamonu, yüzde 35,4 düşüşle Iğdır izledi.

İhracatçı iki ile deprem darbesi

Şubat ayında yaşanan depremin en fazla hasara yol açtığı illerden Hatay'ın ihracatı on bir aylık dönemlere göre yüzde 31,8 düşüşle 3 milyar 768,3 milyondan 2 milyar 568,2 milyona düştü. Böylece, önceki yıllarda genelde en çok ihracat yapan ilk on il arasında yer alan Hatay, 2023'te deprem şokuyla ilk ona giremedi. İhracatta önemli paya sahip iller arasında yer alan ancak şubat ayındaki depremlerde ekonomik süreçleri sarsılan Kahramanmaraş'ın önceki yıl ilk on bir ayda 1 milyar 304,3 milyon dolar olan ihracatı da 2023'ün eş döneminde yüzde 32,8 azalarak 875,9 milyona geriledi.

İhracat Anadolu'ya yayılmadı

Ticaret Bakanlığı ve İstanbul Ticaret Odası (İTO) girişimi ile Türkiye'nin ticaret altyapısının geliştirilmesi, ticaret ve ihracat kültürünün tabana yayılması ve özellikle KOBİ'lerin ihracatçı olmaları ve yeni pazarlara açılmalarına katkıda bulunmak amacıyla 2005 yılından beri yürütülen "81 İlde İhracata İlk Adım Programı" (İİAP) gibi çabalara rağmen "ihracatı Anadolu'ya yayma" girişiminden istenen sonuçların henüz alınmadığı görülüyor.

Bu yöndeki çalışmalar ise devam ediyor. İhracatta İlk Adım Programının 16'ncı etap tanıtım toplantısı 23 Kasım'da İTO'da gerçekleştirildi. Türkiye'nin toplam 131 bin dolayında ihracatçısı bulunuyor. Ancak yapılan araştırmalara göre bu firmaların dörtte üçü ilk dört yıl içinde ihracatını sonlandırıyor. İİAP, KOBİ'lerin ihracat konusundaki kararsızlıklarının ve kurumsallaşamamalarının önüne geçmek için firmalara bu konuda özel danışmanlık veriyor.

Abdulkadir Selvi

Futbol üzerinden siyasi mühendislik

ALGI operasyonu genelde konuşarak yapılır. Ama bu kez susarak yapıyorlar. Futbol Federasyonu Başkanı Mehmet Büyükekşi, Ali Koç ve Dursun Özbek bu süreçte hep sustular. Onlar gerçekleri açıklamayınca Fenerbahçe ve Galatasaray, iktidarın baskısıyla Suudi Arabistan'da maç oynamak zorunda bırakılıyor gibi bir algı oluşturuldu.

Siyasi kulis yazarıyım. Ama bir süredir spor sahalarında başka şeyler yaşanıyor. O nedenle spor yazarı olmamama rağmen bu konuya eğilme ihtiyacı hissettim. Çünkü bu olay sporun dışına taşalı çok oldu. Futbol üzerinden bir siyasi mühendislik yapılıyor. Ne olup bittiğini anlamak için ilgililerle konuşuyorum. Dün de bir gün önce istifaya davet ettiğim Futbol Federasyonu Başkanı Mehmet Büyükekşi'yle konuştum. "İstifa edecek misiniz?" diye sordum. Büyükekşi ile ilgili izlenimlerimi en sona saklayacağım.

FENERBAHÇE VE GALATASARAY PARA KAZANSIN DİYE

Geçen yıl Sivasspor ile Trabzonspor Süper Kupa maçını İstanbul'da Atatürk Olimpiyat Stadyumu'nda oynamışlardı. Bu maçtan Trabzonspor 700 bin, Sivasspor ise 400 bin TL kazanmışlar. Bu yıl da Fenerbahçe ve Galatasaray'ın Süper Kupa maçından para kazanması için yurtdışında oynamaları düşünülmüş. Teklif, Futbol Federasyonu Başkanı Mehmet Büyükekşi'den gitmiş. Ali Koç ve Dursun Özbek öneriyi olumlu karşılamışlar.

HANGİ ÜLKELER?

Türklerin yoğun olduğu ülkeler düşünülmüş. Almanya, İngiltere, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar ve Suudi Arabistan üzerinde durulmuş. Almanya ve İngiltere iki Türk takımın maçı olması nedeniyle kabul etmemiş. Birleşik Arap Emirlikleri ilgi göstermemiş. Geriye Katar ve Suudi Arabistan kalmış.

SUUDİ ARABİSTAN'I KİM İSTEDİ?

Fenerbahçe Başkanı Ali Koç, Katar'da oynanmasına itiraz etmiş. Ali Koç, "Beşiktaş ile Antalyaspor Katar'da Süper Kupa maçı oynadı. Ama Katar'da seyirci yok. Ama maç Suudi Arabistan'da olursa daha iyi olur. Suudi Arabistan son dönemde futbola çok yatırım yaptı. Ronaldo'yu, Benzema'yı aldılar. Futbol seyircisi var" demiş. Yani maçın Suudi Arabistan'da oynanmasını Ali Koç istemiş.

SUUDİ ARABİSTAN'LA YAPILAN ANLAŞMA

SUUDİ Arabistan'da Süper Kupa'nın ülkelerinde oynanmasına ilgili davranmışlar. Suudlular önce 3 milyon dolar teklif etmişler. Sonunda 4 buçuk milyon dolara anlaşmaya varılmış. Bu paranın yüzde 20'sinin Futbol Federasyonu'na kalan yüzde 80'inin ise Fenerbahçe ve Galatasaray'a ödenmesi kararlaştırılmış. Eylül ayında Süper Kupa'yı kazanan takım paranın yüzde 60'ını, kaybeden takım ise yüzde 40'ını alacak şekilde anlaşma yapılmış. 15-20 gün önce paranın önce 1 milyon doları sonra 300 bin doları takımların kasasına girmiş. Paranın kalanı ise maçtan sonra takımlara ödenecek şekilde anlaşmaya varılmış.

CUMHURBAŞKANI SORMUŞ

Ben dünkü yazımda Rıdvan Dilmen'in ağzından Cumhurbaşkanı Erdoğan'la aralarında geçen konuşmayı aktarmıştım. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Bu maç Suudi Arabistan'da neden oynuyorsunuz" diye sormamış. Mehmet Büyükekşi'ye "Sizin kararınızı kulüpler kabul etti mi" diye sormuş. O da "Kabul ettiler" demiş.

O zaman "Sorun yok" karşılığını vermiş. Erdoğan tekrar "Kulüpler para kazanacak mı" diye sormuş. Büyükekşi, "Evet kazanacaklar" deyince Erdoğan, "Sizin kararınız" demiş.

BÜYÜKEKŞİ KULÜPLERE SORMUŞ

Fenerbahçe ve Galatasaray'ın Divan kurulları 5-6 Kasım'da toplanarak maçın Suudi Arabistan'da oynanmaması kararı almıştı. Bunun üzerine Mehmet Büyükekşi, Ali Koç ve Dursun Özbek'i arıyor, "Bir sorun var mı? Eğer bir sorun varsa paralarını iade eder, maç Suudi Arabistan'da oynamayız" diyor. İki başkan hiçbir sorun olmadığını söylüyorlar.

SUUDİ ARABİSTAN'LA PROTOKOL

Futbol Federasyonu ile Suudi Arabistan Futbol Federasyonu arasında 10 Ekim'de protokol imzalanmış. Maçtan 10 gün önce de Futbol Federasyonu'ndan yetkililer Suudi Arabistan'a giderek Futbol Federasyonu yetkilileri ile görüşmeler yapmışlar. Bir sorun yaşanmamış.

ALGI OPERASYONU BAŞLIYOR

26 Aralık'ta ise Ali Koç, şehitlerimiz nedeniyle maça "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" pankartı ile çıkacaklarını, futbolcuların ise üzerinde Atatürk resmi olan ve arkasında "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" yazan forma ile çıkacaklarını bildiriyor. Galatasaray ise maçın oynanacağı gün aynı teklifte bulunuyor: Galatasaray'ın ilk teklifi de maça "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" pankartı ile çıkmak. Onlar sonra bunu, "Ne Mutlu Türküm Diyene" pankartına çeviriyorlar. Fenerbahçe formaları ve pankartı Türkiye'den hazırlayıp getirmiş. Galatasaray Suudi Arabistan'a gidince öğrenmiş, Riyad'da baskı yaptıracak yer aramışlar. Ali Koç ayrıca Fenerbahçe'nin U-19 Futbol Takımı'nı da getirmiş. Maç öncesi seremonide onlar da aynı formayla sahaya çıkacaklarmış.

MAÇ İPTAL OLDU HABERİ

Suudi Arabistan'da sorunu aşmak üzere görüşmeler yapılırken Türkiye'de Suudlular Türk bayrağının açılmasına, İstiklal Marşı'nın okunmasına izin vermiyorlar haberleri dolaşıma sokulmuştu. Dezenformasyonla Mücadele Başkanlığı haberi yalanlamıştı. Çünkü Suudi Arabistan'la yapılan protokole göre Türk bayrağı açılacak. Hatta 60 metre uzunluğundaki bayrağımızı 60 kişi altına girerek sahaya çıkaracak. İstiklal Marşı'nı ise Norm Ender okutacak. Sahada Süper Kupa ile Fenerbahçe ve Galatasaray bayrakları da açılacak.

SUUDLULAR KABUL ETMİYOR

Suudlular bu teklifi kabul etmemiş. FIFA kurallarına aykırı olduğunu ileri sürmüşler. Ali Koç daha sonra "Yurtta Sulh Cihanda Sulh" pankartı ile çıkmamayı kabul etmiş ama Atatürk resminin olduğu formayla çıkma konusunda ısrar etmiş.

İSTİFA VAR MI?

Edindiğim izlenime gelince Mehmet Büyükekşi ile konuşmamızdan istifa edeceği gibi bir izlenim edinmedim. Bu yöndeki sorularıma net yanıtlar alamadım. Ali Koç ise kahraman gibi dolaştığı için istifayı aklından geçirmiyor. Yaşanan bu fiyaskodan sonra her üçü de istifa etmeli.

İbrahim Kahveci

Ücret zammı enflasyona yol açmaz

Asgari ücret 11.402 liradan yüzde 49,1 zamlarla 17.002 liraya yükseltildi. Mehmet Şimşek çok fazla söylediği için bu konuya girdik: Ücret zammı enflasyona yol açar mı?

Önce şu tespiti yapalım: Haziran ayından aralık ayına Türk-İş aylık sınırı 10.373 liradan yüzde 39,1 artışla 14.431 liraya yükseldi. Bunun anlamı şu: **Zaten işverenler sattıkları ürünlerin fiyatlarına asgari ücret artışının çok büyük kısmını zam olarak çoktan yansıtmışlar.**

Hatta 2023 yılı ortasında asgari ücrete yüzde 34,0 zam yapıldıktan sonra işverenler ürün fiyatlarına yüzde 39,1 zam yaparak ücret artışının bile üzerine çıkmış oldular.

2023 yılı ikinci yarısında yapılan zamdan sonra geriye ne kaldı?

İşte buna baktığımızda reel zammın sadece yüzde 10,0 olduğunu görüyoruz. Yani 11.402 lira olan eski asgari ücrete yüzde 39,1 zam çoktan yapılmış ve bu yapılan zamlarla birlikte asgari ücret 15.861 lira olacaktı. Ama 1.141 lira daha reel zam yapılarak 17.002 liraya yükseltilen asgari ücrete 2024 yılında başka zam yapılmayacak.

İyi ama zaten 2024 yılında resmi hesaplara göre yüzde 36,0 civarı enflasyon olacak. Yani işverenler ücretlere yaklaşık yüzde 50 zam yaptıklarından bu zammın yüzde 39,1'lik kısmını çoktan ürünlerine yansıtmış durumdadır. Beklenen yüzde 36,0 resmi enflasyona karşılık işverenler sadece yüzde 10 ücret zammı ile sıyırmış olacaklar.

Ben bunu bir başka şekilde izah edeyim: Haziran ayı fiyatları ile aralık ayı asgari ücreti 11.402 lira yerine 6.944 lira ediyor. Çünkü asgari ücretin yüzde 39,1'i zaten çoktan eritilmiş oldu.

Dikkat ederseniz bu ücret 2023 yılı ilk yarısındaki 8.507 liranın da altında bir ücret ediyor.

02.01.2024

Kısaca Mayıs seçimlerinden sonra ücretlilerin durumu zaten ortada.

İşverenler ürün fiyatlarına zaten zam üstüne zam yapmışlar. Sıra ücret zammına gelince mi enflasyona yol açılacak?

Bir de İTO fiyatlarına bakalım.

Son 6 ayda İstanbul'da genel fiyatlar %40,2 artmış. Hatta gıda fiyatları yüzde 42,6 artışla daha yüksek.

Ocak ayın fiyat artışları geldiğinde ne göreceğiz? Hemen söyleyeyim: Asgari ücretli reel olarak geçen yılın asgari ücretini zor almış olacak. Ve bütün yılı o erimiş ücret üzerinden geçirecek.

Belki Ocak-Şubat aylarında kısmi bir rahatlık yaşasa da özellikle yılın ikinci yarısında çok ama çok zorlanacak.

Lakin defalarca söylediğimi tekrar edeyim: 2024 yılında bırakın asgari ücreti, bir ücret alınmış olması bile insanlara yeterli gelecektir. Çünkü kemer sıkma politikasının işsizlik etkisi başladı ve artarak devam edecektir. Özellikle 2024 yılı sonlarına doğru işsizlik en büyük sorunumuz olacaktır.

Çünkü ekonomiye (Erdoğan riski nedeniyle) ciddi bir güven riski var ve yeterli sermaye gelmiyor.

Acımız büyük ve daha da büyüyecek. Bu acının ana nedeni ise son 2 yıldır yaşatılan suni ekonomidir. Şimdi fatura ödeyeceğiz ve ancak 2026 yılında yeniden toparlamaya başlarız.

Gerçek maalesef bu şekilde.

Defalarca söylediğim şeyi tekrar edeyim: Geçmiş olsun.